

Cíl

Seznámit žáky s různými výtvarnými technikami a prostředky, rozvíjet jejich vztah k výtvarnému umění a celé oblasti výtvarné kultury

Nalézat a vnímat krásu přírody a estetické hodnoty v přírodě

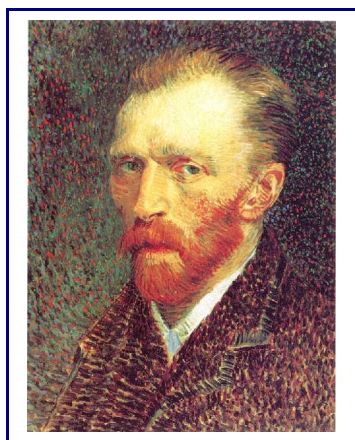
Netradiční použití počítače v hodinách výtvarné výchovy

Projevovat smysl a cit prostorové formy a pro jejich výtvarné kvality, různé způsoby výtvarného zobrazování prostorových jevů a vztahů (hmoty, tvaru, struktury, světla, barvy), modelace

Výtvarné vyjádření skutečnosti – výtvarný projev na základě okamžitého dojmu

Výtvarné umění a životní prostředí – rozvíjení elementárního chápání odlišnosti uměleckého vyjadřování skutečnosti od vnější optické podoby světa, vztahy umění a skutečnosti (proces a podmínky vzniku uměleckého díla)

Osobnost Vicenta van Gogha

“Chci používat barvy, které navzájem kontrastují, aby každá z nich zářila ještě výrazněji, aby kontrastovaly jako muž se ženou.”

Narozen 30. března 1853, zemřel 20. července 1890

Goghova noc

V roce 1889 namaloval slavný holandský malíř Vincent van Gogh tento nádherný obraz. Stalo se tak v psychiatrické léčebně v jihofrancouzském Saint-Rémy-de-Provence, asi 13 měsíců před tím, než spáchal ve svých 37 letech sebevraždu.

O 115 let později:

Když uviděli astronomové fotografie expandující hvězdy V 838 mon v jižním souhvězdí Monoceros (Jednorozec), které pořídil Hubbelův vesmírný teleskop, zůstali téměř jako opaření. To je přece “Hvězdná noc” od Van Gogha, právě takhle jí před více než stoletím namaloval. Jak píše agentura Reuters, vykazuje tento barevný výjev s obrazem holandského malíře řadu podobností. Způsobují to především spirály, které vytvořily chomáče vesmírného prachu, ozářené světlem z vybuchlé supernovy. V 838 mon leží ve vzdálenosti 20 tisíc světelných let od Země. Dokážeme si vůbec představit takovou dálku? Jeden světelný rok je vzdálenost, jakou světlo, při své rychlosti 300 000km/hod. uletí za dvanáct měsíců. Hvězdná noc je od nás tedy asi 190 bilionů kilometrů daleko.

Dárek

Pro hradního návštěvníka, jenž zabloudil labyrintem kamenných chodeb až sem, mám za odměnu malý dárek. To za jeho odvahu, neb cesta sem vede starými, tmavými chodbami v níž kvílí meluzína a on neměl strach se jimi vydat. Také přejít úzkou dřevěnou lávku, spojující vysoké věže vyžaduje odvahu, neb i přes to, že na dno propasti člověk nedohlédne, k ní hradní pán nezhotovil zábradlí.

Umělci a blázni podle astrologie

Každá z planet sluneční soustavy má své jedinečné vlastnosti, které vtiskuje více či méně do naší duše, podle toho, jak silně je v našem horoskopu postavena. Něktrá dává více dobrých, jiná více špatných, ale jedna věc je přitom velmi důležitá. Jednotlivá planeta nám nikdy nepředá jen část svých vlastností, ale vždy úplně všechny. A pokud tyto zákonitosti alespoň trochu známe, můžeme velmi dobře vypořádat, že nalezneme li u člověk jistou vlastnost, má na 100% i všechny další vlastnosti dané onou planetou.

Ráda bych se dotkla právě osobnosti Vincenta van Gogha. Umělecké nadání je v horoskopu dáno zesílenou energií jedné planety, a to planety Saturn. U tohoto člověka je v horoskopu obzvláště silně postavena, a tak je logické, že i jeho umělecké nadání bylo velké a velmi

zřetelné. Saturn je však také planetou, starající se o to, aby do našeho života vstupovalo neštěstí a bolest! Již staří astrologové v dávných dobách znali dobře tuto jeho vlastnost, a velmi pozorně zkoumali kolik své energie danému člověku předává. Působení Saturna je zhoubné. Vládne bolesti a utrpení, rozhoduje jak moc nešťastný náš život bude, staví nám do cesty překážky a stará se o to, aby se nám v životě nedařilo, veškeré naše snažení a úsilí vyšlo v niveč, rozhoduje o hodině naší smrti. Jinými slovy, o Saturnovu přízeň a náklonost stojí málokdo. Z devadesáti procent přináší neštěstí a bolest a těch zbývajících deset procent? Dalo by se říci taková malá kompenzace...schopnosti, jež od jiných planet získat nelze, mimořádné umělecké nadání!

Motivace: Hvězdná noc

Pozorování noční oblohy na středověkém hradě, na škole v přírodě, pozorování hvězd za jasné noci, návštěva hvězdárny, prohlížení knihy Jiřího Grygara – Vesmír.

Umělecké vnímání krásy hvězdné noci – jinak vnímá hvězdář, vědec, úplně jinak umělec. Už od pradávna byli lidé fascinováni krásou noční oblohy plné hvězd, v němém úžasu vzhlíželi k noční obloze. Výtvarníci tuto skutečnost chápou a prožívají trochu jinak. Již jsme navštívili Východočeskou galerii v Pardubicích a dnes navštívíme Galerii světového malířství. Samozřejmě jen prostřednictvím počítače a dataprojektoru.

Použití CD – seznámení s členěním, jednoduchá obsluha **CD Galerie světového malířství**. Zastavíme se u písmene G – **Vincent van Gogh**. S osobností jsme se setkali již v září, když jsme malovali slunečnice. Vyhledáme si na internetu informace o malíři – Seznam.

Postimpresionismus neboli umění po impresionismu. Postimpresionismus označuje umění, které následovalo po impresionismu. Jeho představiteli se stalo několik výrazných malířských osobností, netvořili ale žádnou jednotlivou skupinu nebo směr. Všechny na nějakou dobu zaujal impresionistický způsob tvorby, ale nedokázal trvale uspokojit jejich potřebu vyjádření. Svým uměleckým hledáním předznamenali vznik dalších převratných směrů a hnutí.

Se jménem jsme se již setkali – když jsme v září malovali Slunečnice, kdy jste malovali podle reprodukce obrazu a také skutečných slunečnic.

Vincent van Gogh žil v letech 1853 – 1890. Společně se zmocníme věku, ve kterém zemřel. Často se setkáváme s tím, že někteří lidé vyslovují jeho jméno “fanchoch” a jiní “fangog”. To proto, že první výslovnost odpovídá Goghově mateřštině, druhá pak zemi, která se mu stala druhým domovem a kde prožil svůj krátký, bouřlivý a tragický život, Francii. Také on ovládl impresionistický způsob malby, poučil se na něm, ale daleko hlouběji než povrchními dojmy byl zaujat vnitřním světem člověka, dramaty jeho života a duševních stavů. Vnitřní potřeba a silné prožívání jej dovedly k výrazovému (expresivnímu) podání všech námětů, kterých se jeho štětec, překypující hustou barvou, jen dotkl. Hvězdná noc je obraz, který byl namalován v roce 1890. **“Vidím ve vši přírodě, například ve stromech, výraz duše. Pokusil jsem se vložit stejné pocity do krajiny jako do lidské postavy, vkořeněné do země, křečovitě a vášnivě, a přece napůl uvolněné bouřemi. Chtěl jsem tak vyjádřit cosi z životního boje.”** **Ve svém díle hraji o svůj život a polovina mého rozumu vzala přitom za své ...”**, napsal bratru Theovi předtím, než se po všech útrapách a nepochopení zastřelil. Reprodukce Goghových obraů, namalovaných ve zběsilém tempu posledních let života, zdobí kdejaký kout. Ceny originálů dosahují závratných výšek. Přitom ani jeden z nich za svého života Gogh neprodal. **Jeho dílo je dílo člověka, který toužil překonat své osamocení a celý život**

hledal porozumění. A teď již vstoupíme do Galerie.

Společně přečteme zajímavé údaje o životě a tvorbě autora. Všimneme si techniky jeho malby. Na jeho obrazech je vše v pohybu, zobrazuje okamžitý dojem, vše víří, vlní se, mihotá, hvězdy na nás blikají, vše se točí. V obraze je velký neklid, napětí.

My si dnes vyzkoušíme pracovat jako autor a napodobit jeho obraz „**Hvězdná noc.**“

Vlastní výtvarná práce dětí – pomoc učitelky, dojem, že se vše hýbe, víří, doplnění malby, nemohou tam být bílá místa. Žádný malíř nenechá ani kousek bílého místa.

Výstava hotových prací

Společně si projdeme jako v Galerii a prohlédneme všechny výtvarné práce. Malovali jsme všichni na jedno téma, společně jsme se snažili napodobit osobitý rukopis Vicenta van Gogha, přesto máme každý jinou výtvarnou práci, protože máme vlastní výtvarný rukopis. Všichni se velice snažili, výtvarné práce jsou krásné. Děti vysvětlí, jak se jim pracovalo, co se jim dařilo, co jim trochu dělalo problémy.

Zhodnocení bloku učitelkou

Práce s počítačem a dataprojektorem a děti zaujala. Přestože děti nejsou výtvarně nadané, převážnou většinu tvoří chlapci, kteří malovat ani nemusejí, práce považují za velice zdařilé. I při samotném tvoření děti byly velice pozorné, pomáhaly učitelce s technickými problémy, které se během projekce vyskytly. Děti se zaujetím sledovaly něco nového, nový způsob výtvarného vyjadřování skutečnosti, pečlivě si prohlížely i obraz v knize Průvodce výtvarným uměním IV.

Metodické poznámky

Vytvoření bloku, projektu s propojením do přírodovědy (dvě vyučovací hodiny nestačí). Pokud chceme, aby si tuto práci děti uchovaly ve své paměti, aby blok intenzivně prožívaly, doporučuji seznámit i s osobností malíře.

